

Bruxelles, den 11.9.2014
COM(2014) 567 final

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

**Rapport om gennemførelsen af strategien for internationalt samarbejde om forskning
og innovation**

{SWD(2014) 276 final}

1. BAGGRUND

I september 2012 vedtog Kommissionen en meddelelse om »Styrket og mere målrettet samarbejde mellem EU og internationale parter inden for forskning og innovation: En strategisk tilgang«¹. Meddelelsen blev hilst velkommen af Europa-Parlamentet², Rådet³, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg⁴ og Regionsudvalget⁵.

Det understreges i meddelelsen, at globale udfordringer kræver globale løsninger og er en drivkraft for internationalt samarbejde inden for forskning og innovation. Deltagelse i internationalt samarbejde har også et vigtigt formål i at tiltrække talenter, få adgang til viden og markeder og dermed øge EU's konkurrenceevne.

Derfor er der behov for at styrke samarbejdet mellem EU og dets internationale partnere for at gøre det muligt at opbygge en kritisk masse, samle den eksisterende viden og finde frem til innovative løsninger. Til den ende er der brug for en strategi, der omfatter alle dimensioner i det internationale samarbejde om forskning og innovation. En sådan strategi bør intensivere samarbejdet på bilateralt og regionalt plan og i multilaterale fora, men også spille sammen med EU's eksterne politikker og med medlemsstaterne.

Derfor understregede meddelelsen, at et styrket og mere målrettet samarbejde mellem EU og internationale parter kræver en strategi, som indfanger alle aspekter af den globale dimension i forskning og innovation. En sådan strategi er forankret i Horisont 2020, som netop øger fokuseringen på internationalt samarbejde. Dertil kommer, at strategien sigtede ud over Horisont 2020 og også fokuserede på at styrke innovationsaspektet i det internationale samarbejde. Det skulle ske ved at udvikle principper og rammevilkår, som fremmer dette samarbejde, styrke engagementet i multilaterale initiativer og optimere synergien med EU's eksterne politikker⁶ og medlemsstaternes aktiviteter.

Kommissionen forpligtede sig til at rapportere om gennemførelsen af strategien i 2014, og med dette dokument aflægger den en situationsrapport.

2. DEN INTERNATIONALE DIMENSION I HORISONT 2020

Det har været et vigtigt arbejdsområde i strategiens første to år at udvikle den internationale dimension i Horisont 2020⁷ og Euratom-programmet⁸, især i deres første arbejdsprogrammer.

Horisont 2020⁹ lægger stor vægt på internationalt samarbejde som et tværgående satsningsområde. For at få Horisont 2020-programmet til at bidrage til målene i meddelelsen fra 2012 blev der anlagt en tostrengt fremgangsmåde, der fokuserer på generel åbenhed og målrettet internationalt samarbejde.

¹ KOM(2012) 497.

² Den 9. oktober 2012 præsenterede kommissær Geoghegan-Quinn meddelelsen for Europa-Parlamentets ITRE-udvalg.

³ CSST/2013/10405.

⁴ CESE/20122081.

⁵ CDR/2012/2076.

⁶ Inklusive udviklingspolitik og humanitær bistand.

⁷ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1291/2013 af 11. december 2013.

⁸ Rådets forordning (Euratom) nr. 1314/2013 af 16. december 2013.

⁹ Henvisninger til Horisont 2020 omfatter også Euratom-programmet.

Den generelle åbenhed indebærer, at juridiske enheder fra hele verden kan deltage i Horisont 2020¹⁰. Dette værktøj har stor betydning for styrkelsen af det internationale samarbejde, og bliver afgørende for de dele af Horisont 2020, der primært arbejder med bottom-up tilgangen, selv om der her også iværksættes specifikke aktiviteter for at udvikle en international dimension.

Tilskud fra Det Europæiske Forskningsråd anses i stigende grad for at være en blåstempling for høj videnskabelig kvalitet. Tilskud kan søges af forskere fra hele verden, forudsat at deres forskning udføres i en medlemsstat eller et associeret land.

Juridiske enheder fra hele verden kan deltage i viden- og innovationsfællesskaberne (VIF'erne) under Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi. De tre eksisterende VIF'er inden for klimaændringer, bæredygtig energi og IKT samarbejder med enheder fra tredjelande.

E-infrastruktur har en stærk international dimension. Aktiviteterne har til formål at videreudvikle den globale rækkevidde af Géant-nettet og EU's dertil knyttede e-infrastruktur for at give forskere i hele verden dataadgang og mulighed for at samarbejde over store afstande.

I kraft af Marie Skłodowska-Curie-aktiviteterne under Horisont 2020 får omkring 15 000 forskere fra lande uden for Europa mulighed for at starte eller videreføre deres karriere i Europa. Desuden tilskyndes der til udstationering af forskere fra Europa til andre steder i verden. Det forventes, at der i 2020 vil være mere end 3 500 ikke-europæiske organisationer, der har deltaget i sådanne aktiviteter.

Som supplement til den generelle åbenhed omfatter alle dele af Horisont 2020 også målrettet internationalt samarbejde. Her bliver der på forhånd fundet temaer og partnere til samarbejdet, og aktiviteterne angår områder, hvor et samarbejde med internationale partnere giver udbytte for alle parter.

En del af forberedelserne til de første arbejdsprogrammer under Horisont 2020 gik ud på at identificere egnede temaer og partnere til målrettet internationalt samarbejde. En komplet liste over emner for internationalt samarbejde i arbejdsprogrammerne foreligger på deltagerportalen¹¹. Omkring 20 % af alle emnerne i det første arbejdsprogram er markeret som relevante for internationalt samarbejde. Det er mere end i det sidste år af RP 7 (ca. 12 %). Men man er gået over til at bruge mere afdæmpede midler til at stimulere det internationale samarbejde med færre koordinerede indkaldelser¹² og færre emner, hvor det er en betingelse for tilskud, at enheder fra tredjelande deltager. Tilskyndelsen til internationalt samarbejde er mest holdt i generelle vendinger.

Vigtigst af alt er der en klar tendens til at se internationalt samarbejde som et globalt fænomen, hvor det ikke kun gælder om at fremme tredjelandsforskernes direkte deltagelse i underskrevne tilskudsaftaler. Det internationale samarbejde stimuleres i højere grad gennem bidrag til multilaterale initiativer.

¹⁰ Det at kunne deltage betyder ikke nødvendigvis, at man får midler fra Horisont 2020-budgettet. Regler for finansiering af tredjelandsdeltagelse er fastsat i del A i bilaget om almindelige betingelser til Horisont 2020's arbejdsprogram for 2014-15.

¹¹ <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/index.html>.

¹² Koordineret indkaldelse er der tale om, når EU og partnerlandet lancerer to indkaldelser sideløbende. Begge parter indkalder projektforslag, der forudsætter samarbejde med enheder fra den anden side. Det samme forslag indsendes til begge parter. Hver part indgår kun kontrakt med sine egne deltagere og yder kun tilskud til disse.

Et eksempel på, hvordan strategien er blevet praktiseret foreligger med den såkaldte blå vækst-indkaldelse til gennemførelse af Galway-erklæringen¹³ om lancering af en transatlantisk havforskningsalliance, hvor USA og Canada deltager.

Den del af Euratoms arbejdsprogram, der handler om fusionsforskning, har også et meget stort element af internationalt samarbejde, navnlig i forbindelse med europæiske køreplan for fusionsenergi, hvor det er nedfældet i flagskibsprojektet ITER.

Horisontale internationale samarbejdsaktiviteter finansieres gennem indsatsområdet »Europa som global aktør: Rummelige, innovative og reflekterende samfund«. Herunder støttes både internationalt samarbejde inden for Horisont 2020, men også aktiviteter, der rækker ud over Horisont 2020 og f.eks. bidrager til at fremme politikdialogen med EU's internationale partnere.

Det Fælles Forskningscenter bidrager til det internationale samarbejde gennem specifikke aktiviteter med centrale partnere.

3. UDVIKLING AF FÆLLES PRINCIPPER OG RAMMEVILKÅR FOR DELTAGELSE I INTERNATIONALT SAMARBEJDE

En strategisk tilgang til internationalt samarbejde kræver, at der udvikles fælles principper og hensigtsmæssige rammevilkår for iværksættelse af et samarbejde. Dette er en forudsætning for at skabe lige vilkår for samarbejde mellem forskere fra hele verden. Principperne angår spørgsmål som ansvarlig forskning og innovation, videnskabelig redelighed, evaluering af forslagene på grundlag af fagfællebedømmelser, fremme af kvinders rolle i videnskaben og kønsperspektivet i forskningen, forskningskarrierer¹⁴, rimelig og retfærdig håndtering af intellektuel ejendomsret, adgang til forskningsdata og infrastruktur samt fri adgang.

For at nå dette mål har Kommissionen støttet aktiviteterne i Det Globale Forskningsråd¹⁵, som er en frivillig og uformel sammenslutning af chefer for forskellige forskningsråd. Af vigtige resultater fra dette forum kan nævnes, at deltagerne på mødet i 2012 sluttede op om en principerklæring for god videnskabelig praksis og på mødet i 2013 godkendte udtalelser om fri adgang til videnskabelige publikationer og om integritet i forskningen. Mødet i 2014 mundede ud i en erklæring om, hvordan man kan støtte den næste generation af forskere.

Under politikdialogerne med partnerlande og -regioner har man været mere opmærksom på rammevilkårene for at deltage i internationalt samarbejde. Disse vilkår omfatter mekanismer for finansiering af samarbejde i partnerlandene, udenlandske virksomheders mulighed for at deltage i nationale F&U-programmer, systemer til beskyttelse af intellektuel ejendomsret, adgang til offentlige udbud og risikovillig kapital samt regler for adgang og ejendomsret til data.

I denne forbindelse har det afgørende betydning at identificere og fjerne hindringer for tredjelandsenheders deltagelse i EU's finansieringsprogrammer, da et af hovedproblemerne for tredjelandorganisationer er at få finansieret deres deltagelse. Det har især betydning for lande, som ikke automatisk er berettigede til at modtage finansiering fra Horisont 2020-budgettet, en gruppe lande, der nu også omfatter Brasilien, Indien, Kina, Mexico og Rusland. Disse lande er blevet opfordret til at oprette ordninger til finansiering af deres forskeres deltagelse i Horisont 2020.

¹³ <http://www.innovation.ca/sites/default/files/Rome2013/files/Canada-EU-US%20Galway%20Statement%20on%20Atlantic%20Research%20Cooperation%202013.pdf>

¹⁴ Rådet forhandler f.eks. netop nu om en omarbejdning af direktiv 2005/71/EF om en særlig indrejseprocedure for tredjelandstatsborgere med henblik på videnskabelig forskning.

¹⁵ <http://www.globalresearchcouncil.org/>

Til at løse dette vigtige spørgsmål har Mexico skabt en ordning for matchende medfinansiering¹⁶, som skaffer mexicanske partnere i Horisont 2020-projekter, der udvælges til støtte, en finansieringskilde. Denne ordning kunne være en inspiration for lignende initiativer i andre partnerlande. Et andet eksempel er, at New Zealand har indført en samfinansieringsmekanisme specielt til projekter for udveksling af forsknings- og innovationsmedarbejdere, der finansieres som led i Marie Skłodowska-Curie-aktiviteterne.

En hindring for det internationale samarbejde ligger i tildelingen og håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder. På dette punkt har dialogen mellem EU og Brasilien om intellektuel ejendomsret ført til bedre beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i Brasilien. Hvad USA angår, løses spørgsmål om rammevilkårene for innovation under drøftelserne om det transatlantiske handels- og investeringspartnerskab (TTIP). Rammevilkårene for samarbejdet med Indien er generelt tilfredsstillende, men landets patentordning bør styrkes. I Sydafrika er der gjort betydelige fremskridt med flere relevante retsakter, der berører intellektuel ejendomsret.

Europæiske forskere, der er villige til at deltage i programmer i partnerlandene står over for flere former for vanskeligheder, herunder ikke mindst, at antallet af forslagsindkaldelser med mulighed for europæisk deltagelse er begrænset. Mulighederne for et effektivt samarbejde reduceres ofte i praksis af informationsadgang, sprogbarrierer og finansielle, administrative og logistiske procedurer.

De nationale kontaktpunkter, der er oprettet i partnerlandene, kan også spille en vigtig rolle, navnlig når det internationale net af nationale kontaktpunkter gør en koordineret indsats. De kan være med til at gøre Horisont 2020 mere synligt og samle feedback om internationale aktiviteter fra forskningsinstitutioner i partnerlandene.

4. SAMARBEJDE MED INTERNATIONALE ORGANISATIONER OG MULTILATERALE INITIATIVER

Internationalt samarbejde om globale udfordringer på kritiske områder gennemføres bedre gennem et øget engagement i internationale organisationer og multilaterale initiativer. Derfor har Kommissionen også øget støtten til multilaterale initiativer inden for forskning og innovation, og det afspejles også i de første arbejdsprogrammer under Horisont 2020.

Klimaforandringer, ressourceknaphed og tab af biodiversitet hører ubetvivleligt til de største miljømæssige, sociale og økonomiske udfordringer i 2000-tallet, og de kræver en multilateral forskningsindsats, som Europa har spillet og fortsat spiller en central rolle i. Ud fra denne betragtning ydes der under indsatsområdet »Klimaindsats, miljø, ressourceeffektivitet og råstofforsyning« i Horisont 2020-programmet støtte til arbejdet i Belmont-forummet¹⁷, som er en uformel gruppe af højt placerede finansieringskilder i verden (herunder Kommissionen), som støtter forskning i globale miljøændringer og koordinerer finansiering af forsknings-samarbejde. Belmont-forummet støtter også etableringen af Future Earth, et internationalt program for global bæredygtighed, som sammenfatter og udbygger eksisterende internationale programmer¹⁸. Desuden er Kommissionen medformand i Group on Earth Observations (GEO)¹⁹, et frivilligt partnerskab mellem regeringer og internationale organisationer, der

¹⁶ <http://www.conacyt.mx/index.php/el-conacyt/convocatorias-y-resultados-conacyt/convocatoria-conacyt-horizon2020>.

¹⁷ <http://igfagcr.org>.

¹⁸ Bl.a. WCRP (World Climate Research Programme), IGBP (International Geosphere Biosphere Programme), DIVERSITAS (et internationalt program for biodiversitetsforskning) og IHDP (International Human Dimension Programme).

¹⁹ GEO har 89 lande og Kommissionen som medlemmer (<http://www.earthobservations.org>).

samordner indsatsen for et globalt system af jordobservationssystemer (GEOSS). Der ydes også støtte til Det Mellemstatslige Panel for Klimaændringer (IPCC)²⁰, det førende internationale organ for vurdering af klimaforandringerne og et videnskabeligt organ under FN.

På indsatsområdet »Sundhed« sigtes der mod at yde aktiv støtte til gennemførelsen af GloPID-R, et initiativ til globalt forskningssamarbejde om beredskab over for smitsomme sygdomme²¹. Der ydes også støtte til lignende initiativer som f.eks. International Rare Diseases Research Consortium²² og Global Alliance for Chronic Diseases²³.

E-infrastruktur er et andet område, hvor Europa arbejder på multilateralt plan, f.eks. i forbindelse med Géant eller Research Data Alliance²⁴.

I andre multilaterale fora har Kommissionen ført an i den proces, der forlængede finansieringen af Human Frontier Science Programme²⁵. Den har også spillet en aktiv rolle for ajourføringen af den europæiske strategi for partikelfysik²⁶, som ledes af CERN. Partnerskabet mellem Kommissionen og EIROforum²⁷ er blevet styrket. Kommissionen har arbejdet aktivt på at udvikle Eureka 2020 Strategic Roadmap.

Multilateralt samarbejde har vist sig at være den bedste måde at håndtere spørgsmålet om nanosikkerhed på. Projektet Nanoreg, der er udviklet inden for rammerne af OECD's arbejdsgruppe om industrielt fremstillede nanomaterialer, finansieres multilateralt af FP7 (10 mio. EUR), medlemsstaterne (30 mio. EUR) og industrien (10 mio. EUR).

Kommissionen har været en aktiv deltager i forskellige OECD-organer, der beskæftiger sig med forsknings- og innovationspolitik og energipolitik, især Global Science Forum (GSF), Committee for Science and Technology Policy (CSTP), Working Group on Technology and Innovation Policy (TIP) samt udvalgene under Kerneenergiagenturet (NEA) og Det Internationale Energiagentur (IEA). EU spiller en central rolle i den internationale ITER-organisation og i Generation IV International Forum.

Kommissionen repræsenterede EU på videnskabsministtermødet i G8, som fandt sted i London den 12. juni 2013. Her blev det løbende arbejde i Group of Senior Officials on Global Research Infrastructures godkendt og vigtige resolutioner vedtaget om globale udfordringer og fri adgang til videnskabelige data.

Rio+20-topmødet har opfordret til udarbejdelse af en udviklingsdagsorden for tiden efter 2015 med bæredygtig udvikling som kernepunkt. En sådan dagsorden vil omfatte udvikling af et sæt almengyldige mål for bæredygtig udvikling, bl.a. baseret på en evaluering af fremskridtene mod opfyldelse af de udviklingspolitiske 2015-mål.

5. KOMMUNIKATION

En vellykket gennemførelse af 2012-meddelelsen forudsætter, at der gøres en indsats for at sikre, at EU's styrke og rolle i det internationale samarbejde om forskning og innovation bemærkes på globalt plan. Til den ende har Kommissionen udviklet en kommunikations-

²⁰ <http://www.ipcc.ch>

²¹ <http://glopidr.globe-network.org/>

²² <http://www.irdirc.org>

²³ <http://www.gacd.org>

²⁴ <https://rd-alliance.org/>

²⁵ <http://www.hfsp.org>

²⁶ <http://council.web.cern.ch/council/en/EuropeanStrategy/ESParticlePhysics.html>

²⁷ <http://www.eiroforum.org>

strategi, som omhyggeligt sigter mod alle berørte parter på internationalt plan i både partnerlandene og multilaterale fora såvel som internt i medlemsstaterne.

Som led i denne indsats har Kommissionen sat en oplysningskampagne i gang under mottoet »Horisont 2020 – For hele verden«. Foruden at fokusere på Horisont 2020 indeholder kommunikationsstrategien også elementer, der sigter mod at øge synligheden af EU's forsknings- og innovationspolitik og det internationale samarbejdes betydning for den og mod at højne EU's profil som center for ekspertise og viden.

De nationale kontaktpunkter har stor betydning for at udbrede kendskabet til Horisont 2020 både i EU og i partnerlandene. Tilsvarende spiller Kommissionens net af forsknings- og innovationsrådgivere og det personale i EU-delegationerne, der beskæftiger sig med forskning og innovation, en meget aktiv rolle for at promovere Horisont 2020, bl.a. ved at knytte kontakter til medlemsstaternes forskningsrådgivere og til lokale og regionale myndigheder og andre aktører. Alle EU-delegationer er blevet mobiliseret for at hjælpe med at nå ud til forskningsinstitutionerne. Endelig har de bilaterale projekter med partnerlandene stor betydning for at øge opmærksomheden på mulighederne for at deltage i Horisont 2020.

Forskningsdiplomati er et vigtigt middel til at gennemføre kommunikationsstrategien. Det sker f.eks. ved at udnytte de lejligheder, der opstår under møder på højt plan, til at gøre reklame for det internationale forskningssamarbejde som et centralt element i politikken over for tredjelande og for Horisont 2020.

Til støtte for gennemførelsen af denne kommunikationsstrategi har Kommissionen udarbejdet materiale af enhver art, f.eks. postkort, foldere, foredragsmateriale, nyhedsbrevet *International Research Update*, websteder om internationalt samarbejde og en video om den internationale dimension af Horisont 2020 og om, hvor vigtigt internationalt samarbejde er inden for forskning og innovation. Noget af materialet foreligger på partnerlandenes sprog, f.eks. russisk og kinesisk. Tilstedeværelsen på de sociale medier er også blevet styrket.

6. STYRKELSE AF SAMSPILLET MED EU'S EKSTERNE POLITIKKER OG MED MEDLEMSSTATERNES INDSATS

En helhedsstrategi for internationalt samarbejde om forskning og innovation omfatter også en styrkelse af spillet med andre EU-politikker, der har en stærk global dimension, især med EU's eksterne politikker, som f.eks. udviklingspolitikken, og af spillet med medlemsstaternes aktiviteter.

Ved hjælp af forskningsdiplomati kan samarbejde inden for forskning og innovation udnyttes som et blødt magtmiddel og som en mekanisme til at forbedre forholdet til nøglelande og -regioner. Omvendt gør gode internationale forbindelser et effektivt samarbejde om forskning og innovation lettere. Forskningsdiplomati kan være en støtte for EU's indsats inden for krisestyring og fredsskabelse. Eksempelvis kan forskningsanlæg som f.eks. synkrotronen SESAME²⁸ og projekter om emner som f.eks. virkningerne af klimaforandringerne og deres følger for menneskers sikkerhed²⁹ lette dialogen mellem forskere og interessenter i Mellemøsten.

For at understrege den strategiske betydning af internationalt samarbejde på højeste niveau, indgår forskning og innovation i stigende grad i den overordnede politiske dialog med EU's internationale partnere, som det fremgår af konklusionerne fra de seneste topmøder (med

²⁸ <http://www.sesame.org.jo/sesame/>.

²⁹ <http://www.cliwasec.eu>.

Brasilien, Kina, Japan, USA og Sydafrika) og andre møder på højt plan (f.eks. med Canada og New Zealand) i 2013 og 2014.

Forskning og innovation er tæt forbundet med handelspolitikken. Forhandlinger om frihandelsaftaler som det transatlantiske handels- og investeringspartnerskab (TTIP) mellem EU og USA er en god anledning til at forbedre rammevilkårene for samarbejde inden for innovation.

Forsknings- og innovationspolitikken kan få positive virkninger for EU's politik for udviklingssamarbejde. I meddelelsen »Forbedring af virkningen af EU's udviklingspolitik: En dagsorden for forandring«³⁰ opfordrer Kommissionen til, at udviklingspolitikken tilrettelægges med muligheder for at indføre innovationspolitikker, der tillader udviklingslandene at udnytte mulighederne i globalt integrerede markeder.

Innovation er også en relevant dimension af EU's humanitære politik. Meddelelsen »EU's strategi til styrkelse af resiliens – erfaringer fra fødevaresikkerhedskriser«³¹ opfordrer til fremme af innovative tilgange til risikostyring.

Samspillet med de udenrigspolitiske virkemidler er blevet styrket ved at tilrettelægge dem således, at de, hvor det er relevant, kan støtte en forøgelse af forsknings- og innovationskapaciteten. Under instrumentet til finansiering af udviklingssamarbejde for perioden 2007-2013 blev der således afsat 30 mio. EUR til et program for innovation med henblik på fattigdomsbekæmpelse i Sydafrika. Den Afrikanske Unions program for forskningslegater støtter gennemførelsen af Den Afrikanske Unions videnskabs- og teknologipolitik. Den 11. Europæiske Udviklingsfond (EUF) har afsat 35 mio. EUR til »Viden til støtte for udvikling«. Det europæiske naboskabs- og partnerskabsinstrument (2007-2013) omfattede det regionale program East-Invest for de seks lande i Østpartnerskabet og bilaterale programmer for kapacitetsopbygning i de sydlige nabolande. Udvidelseslandene deltager i forsknings- og innovationsaktiviteter under Donaustrategien og EU-strategien for området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav. Under instrumentet til førtiltrædelsesbistand rettes der en særlig opmærksomhed mod at styrke deres forskningskapacitet.

Der har også været fokus på at koordinere medlemsstaternes og de associerede landes aktiviteter nøjere med EU's aktiviteter. Denne indsats er især foregået i Strategisk Forum for Internationalt V&T-Samarbejde (SFIC)³². SFIC har arbejdet hen mod målene ved at yde strategisk rådgivning om udvikling og gennemførelse af den nye strategi for internationalt samarbejde inden for forskning og innovation. Desuden har SFIC udarbejdet retningslinjer for, hvordan dets bidrag til topmøder og biregionale dialoger kan styrkes, og nedsat en arbejdsgruppe til at drøfte fælles principper. Der er tilrettelagt fælles initiativer med nøglepartnere som Indien, Brasilien, Kina og USA. SFIC har bidraget til den strategiske planlægning af hovedopgaverne for det fremtidige samarbejde, bl.a. under en særlig workshop, der blev holdt den 26. marts 2014³³.

En anden dimension i samarbejdet med medlemsstater og de associerede lande består i, at disse lande går sammen om at tilrettelægge og gennemføre fælles aktiviteter. Artikel 185 har fundet anvendelse til at oprette Partnerskabet mellem De Europæiske Lande og Udviklingslande vedrørende Kliniske Forsøg³⁴, og der arbejdes på at forny samarbejdet om forskning og innovation i Euro-Middelhavs-området. Endelig undersøger Kommissionen også mulig-

³⁰ KOM(2011) 637.

³¹ COM(2012) 586.

³² <http://www.consilium.europa.eu/policies/era/sfic>.

³³ ERAC-SFIC 1359/14.

³⁴ <http://www.edctp.org>.

hederne for at styrke det internationale samarbejde i de fælles programlægningsinitiativer (FPI'er), f.eks. FPI'et om vand til Indien.

7. PRIORITERING AF DET FREMTIDIGE SAMARBEJDE

7.1. Strategisk planlægning

Det var et hovedpunkt i meddelelsen fra 2012 at tilrettelægge en strategisk planlægning af hovedopgaverne i det fremtidige samarbejde. Formålet er at gøre det muligt at identificere samarbejdsinitiativer af passende omfang og rækkevidde på et tidligt tidspunkt og at indarbejde dem i arbejdsprogrammerne under Horisont 2020.

Siden meddelelsen blev vedtaget, er der gjort betydelige fremskridt med at finde frem til fælles hovedopgaver i samarbejdet med partnerlande og -regioner. Dialogerne med EU's partnere har været den primære inspirationskilde for denne planlægning, som har givet mulighed for at fastlægge prioriteter i overensstemmelse med principperne om fælles interesse, gensidig fordel, optimal skala og rækkevidde, partnerskab og synergi. Der er flere oplysninger om denne procedure i det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene.

7.2. Bilateralt samarbejde

Eksempler på, hvordan der er fastlagt prioriteter i samarbejde med partnerlande, kan findes i de køreplaner for internationalt samarbejde med Brasilien, Canada, Kina, Korea, Japan, Indien, Rusland, Sydafrika og USA, der er indeholdt i det ledsagende arbejdsdokument.

Også for andre lande er der gjort fremskridt med fastsættelsen af prioriteter. I samarbejdet med Australien vil der blive fokuseret på energi, ressourceeffektivitet og råstoffer, sundhed, fødevarer sikkerhed og forskningsinfrastruktur.

For det fremtidige samarbejde med Mexico prioriteres energi – herunder især forskning i geotermisk energi – sundhed og IKT.

For New Zealand er sundhed og fødevarer sikkerhed prioriteret højt.

For Ukraine vil samarbejdet fokusere på IKT, nye materialer og forarbejdningsteknologier, bioteknologi og transport.

Associeringen af andre lande med Horisont 2020 er også forløbet uden problemer. Associerede lande deltager i Horisont 2020 på lige fod med medlemsstaterne. Til dato er der indgået associeringsaftaler med følgende lande: Norge, Island, Albanien, Bosnien og Hercegovina, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Montenegro, Serbien, Tyrkiet, Israel og Moldova.

7.3. Regionalt samarbejde

Forskningssamarbejdet mellem EU og visse regioner har også central betydning for en global tilgang til internationalt samarbejde. Fokus ligger på de regioner, som der foregår en etableret politisk dialog med. Regionalt samarbejde bygger også på behovet for at løse problemer, som ikke kan løses bilateralt, f.eks. sygdomme som malaria, HIV og tuberkulose eller udfordringer i tilknytning til miljø, bæredygtig ressourceudnyttelse og klimaforandringer. Regionalt samarbejde kan også give mulighed for at udnytte forskningsinfrastruktur som Africa-European Radio-Astronomy Platform³⁵ optimalt og lette adgangen til den viden, regionen råder over.

³⁵

<http://www.aerap.org>.

Eksempler på, hvordan der er fastsat prioriteter i en regional sammenhæng, kan findes i køreplanerne for Middelhavsområdet og Østpartnerskabet.

For Afrika er følgende samarbejdsområder allerede etableret: sundhedsforskning gennem Partnerskabet mellem De Europæiske Lande og Udviklingslande vedrørende Kliniske Forsøg (EDCTP 2), global jordobservation og IKT. Med henblik på fremtidige aktiviteter er det under den politiske dialog på højt plan mellem EU og Afrika blevet aftalt at fokusere på fødevare- og ernæringssikkerhed og bæredygtigt landbrug.

Med Fællesskabet af Latinamerikanske og Caribiske Stater (CELAC) prioriteres følgende områder i det fremtidige samarbejde: bioøkonomi, vedvarende energi, IKT, sundhed og biodiversitet, klimaforandringer og forskerkarrierer.

Samarbejdet med Golfstaterne vil fokusere på energiforsyningssikkerhed, miljø (herunder vand og klima), sundhed og IKT.

Med ASEAN vil der i det fremtidige samarbejde blive fokuseret på fødevarer, landbrug og bioteknologi og navnlig akvakultur, sundhed, IKT og vedvarende energi.

8. AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

Selv om der er gjort fremskridt med at gennemføre den strategi for internationalt samarbejde inden for forskning og innovation, der blev lanceret i 2012, fremgår det klart af ovenstående, at dette kun er begyndelsen, og at der må gøres mere.

Den internationale dimension af Horisont 2020 og dets arbejdsprogrammer bør styrkes yderligere gennem en bedre integration af det internationale samarbejde i den strategiske programmering og udviklingen af arbejdsprogrammer under Horisont 2020. Denne indsats skal baseres på de prioriteter for det fremtidige internationale samarbejde, der er fastsat under den strategiske planlægning.

Endvidere må arbejdet for at udstikke fælles principper og rammevilkår og fjerne hindringer for samarbejdet fortsætte, da dette er afgørende for at højne niveauet og kvaliteten i det internationale samarbejde.

Der må også arbejdes videre med kvantitative indikatorer til overvågning af, hvordan strategien virker. Som annonceret i 2012-meddelelsen indebærer dette, at hele den globale dimension af de internationale samarbejdsaktiviteter skal overvåges, så der ikke blot bliver tale om at måle tredjelandsenheders direkte deltagelse i underskrevne tilskudsaftaler under Horisont 2020. Da Horisont 2020 først blev iværksat den 1. januar 2014, er det for tidligt at rapportere om dette på nuværende tidspunkt.

Kommunikationsstrategien for internationalt samarbejde er et afgørende led i arbejdet for at skabe opmærksomhed om og fremme Horisont 2020, og den vil derfor fortsat blive gennemført og løbende raffineret. Samtidig vil Kommissionen fortsat fokusere på forskningsdiplomati og bestræbe sig på at øge samspillet med EU's eksterne politikker og med medlemsstaterne.

Ikke mindst vil fremskridtene med gennemførelsen af strategien blive benyttet til yderligere at styrke en fremgangsmåde, der inddrager den globale dimension af det internationale samarbejde om forskning og innovation med det formål at løse globale problemer og nå resultater med en større virkning.